ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

Дроздова Олена Геннадіївна
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і фінансів
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
(м. Одеса, Україна)

Управління соціально-економічними системами та процесами є важливим аспектом розвитку державПотреба державного регулювання бухгалтерського обліку в сучасних умовах зумовлена необхідністю одержання об'єктивної та змістовної інформації для прийняття обґрунтованих рішень.

Для того, щоб ці всі процеси відбувалися належним чином, була створена система регулювання бухгалтерського обліку, яка протягом тривалого часу змінювалася і вдосконалювалася. Становлення та розвиток ринкових відносин в Україні сприяло більш широкому використанню бухгалтерської інформації в управлінні підприємствами з метою підвищення ефективності їх діяльності.

Державне регулювання бухгалтерського обліку відбувається на підставі державних нормативно-правових актів, інших документів, різних розпоряджень державних органів і недержавних

організацій, які мають відповідні делеговані їм державою на це повноваження.

Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в України визначає Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996).

Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні здійснюється з метою:

– створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів;

– вдосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності [1].

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку, який затверджує нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Законом передбачено, зокрема, встановлення для цілей складання фінансової звітності критеріїв віднесення підприємств до мікропідприємств, малих, середніх та великих підприємств; удосконалення порядку подання фінансової звітності в єдиному електронному форматі та її оприлюднення разом з аудиторським висновком; розширення сфери застосування міжнародних стандартів фінансової звітності шляхом законодавчого закріплення їх обов'язкового застосування великими підприємствами та підприємствами, які здійснюють видобуток корисних копалин загальнодержавного значення.

Система регулювання бухгалтерського обліку є важливим компонентом фінансового управління в будь-якому сучасному суспільстві. Ця система визначає стандарти та правила, за якими підприємства та організації повинні проводити свій бухгалтерський облік, звітувати про фінансовий стан та результати своєї діяльності. Ці стандарти і правила допомагають забезпечити якість та порівнюваність фінансової інформації між різними суб'єктами господарювання.

Система регулювання бухгалтерського обліку зазвичай включає в себе наступні компоненти:

– бухгалтерські стандарти: набір правил і принципів, за якими бухгалтери ведуть облік фінансових операцій і складають фінансові звіти. Бухгалтерські стандарти зазвичай розробляються національними або міжнародними організаціями, такими як Міжнародний стандартний комітет з бухгалтерського обліку (МСФО) і Фінансовий стандартний борт (FASB) в США;

– регулюючі органи: урядові або недержавні організації, які встановлюють і впроваджують бухгалтерські стандарти і забезпечують їх дотримання. Наприклад, в багатьох країнах існують національні бухгалтерські органи, такі як Міністерство фінансів або Комісія з цінних паперів та бірж;

– професійні асоціації: бухгалтери і аудитори також можуть бути членами професійних організацій, таких як Американська асоціація бухгалтерів і аудиторів (AICPA) або Асоціація бухгалтерів та аудиторів Канади (CPA Canada). Ці асоціації можуть встановлювати свої власні стандарти і етичні правила для своїх членів;

– аудиторський контроль: незалежні аудитори перевіряють фінансові звіти підприємств для підтвердження їхньої достовірності та відповідності стандартам. Це сприяє підвищенню довіри інвесторів і кредиторів;

– постійне вдосконалення: система регулювання постійно змінюється і вдосконалюється відповідно до змін в економічних, правових і технологічних умовах. Постійне оновлення стандартів і правил допомагає враховувати сучасні реалії бізнесу.

Ця система регулювання бухгалтерського обліку допомагає забезпечити порядок, точність і достовірність фінансової інформації, що є критичним для ефективного функціонування ринків та економіки загалом.

Визначення стратегічного розвитку України у напрямі партнерства та співробітництва з Європейським Союзом (ЄС) зумовило виникнення зобов'язань щодо поступової адаптації національного законодавства до законодавства ЄС. Зокрема, Угодою про асоціацію між Україною та ЄС передбачено наближення законодавчого регулювання у таких сферах, як митне право, банківське право, інтелектуальна власність, бухгалтерський облік і звітність, податкова

система тощо [2]. Нині у сфері регулювання бухгалтерського обліку і звітності в Україні передбачено різні напрями застосування стандартів ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності суб'єктами господарювання:

– Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО);

– Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ);

– Міжнародні стандарти фінансової звітності для підприємств малого бізнесу (МСФЗ для МП);

– спрощена система бухгалтерського обліку і звітності для малих підприємств;

– Міжнародні стандарти обліку для державного сектору.

Вибір певного напряму визначається формою власності, сферою діяльності та розміром суб'єкта господарювання.

Поступове зближення облікової інформації та стандартів обліку з міжнародними нормами є важливим кроком для українських підприємств, які прагнуть виходити на європейські та інші світові ринки.

Поступове зближення облікової інформації та стандартів обліку з міжнародними нормами має численні переваги, включаючи покращення довіри інвесторів, збільшення конкурентоспроможності українських компаній на міжнародному ринку, а також полегшення доступу до зовнішнього капіталу та інвестицій.

Список використаної літератури

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV (зі змінами і доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14
2. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 30.11.2015 р. № 72/14-612/1-2980. *Верховна Рада України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011